

11 EYLÜL'ÜN ARDINDAN DÜNYA VE TÜRKİYE'YE GENEL BİR BAKIŞ

Aydemir Güler

Türkiye Komünist Partisi (TKP) Genel Başkanı

11 Eylül 2001 günü, Amerika Birleşik Devletleri'ne yönelik şiddetli bir saldırıya sahne olsa da, bu tarihin ABD'nin dünya üzerindeki çıkarlarına aykırı bir süreci açtığı doğru değildir. İlk andan başlayarak belli ölçülerde taraf bulan bir yorum, ABD'nin "dünya hakimi" imajının sarsıldığı, bu ülkenin de "darbe alabilir" olduğunun kanıtlandığı yolundaydı. 11 Eylül saldırısına ilişkin bir saptama olarak elbette bu yorum açık bir gerçeğe işaret etmektedir. Ancak sürecin bu yönde şekillendiğini düşünmek, sonrasındaki gelişmeler göz önüne alındığında son derece temelsiz kalacaktır. ABD emperyalizmi 2001 sonbaharında, yaklaşık on yıldır sürdürdüğü dünyayı yeniden biçimlendirme/yapılandırma -ya da daha klasik bir terim kullanırsak emperyalist paylaşım- stratejisinde kendisini aniden daha donanımlı ve güçlü bir konumda bulmuştur. Bu sonucu ortaya çıkartan faktörlerin rastlantısal olduğunu düşünmek ise olanaksızdır.

ABD'nin dünyanın yeniden yapılandırılması yönündeki faaliyetlerinde, bu denli geniş bir meşruluk elde etmesine uzun süredir rastlanmamıştı. Ne Körfez Savaşı, ne Yugoslavya'nın bombardımanı sırasındaki atmosfer, 11 Eylül sonrası ile, bu açıdan karşılaştırılmaz. ABD'nin saldırıya cevaben yapacağı/yapabileceği her şeyin "normal" sayılması bir ön kabul haline gelivermiştir. Böyle bir atmosferin şekillendirilmesini, kuşkusuz Washington uzun süredir arzu ediyordu. 11 Eylül sonrası sık sık gündeme getirilen medeniyetler savaşı gibi başlıklar, yoksul ülkelerden göçün, kaçak işçiliğin, buna karşılık Batıda ırkçı akımların güçlendiği bir ortamda, emperyalist politikaların ideolojik rasyonalizasyonu yönünde bir deneme sayılmalıdır.

ABD'nin saldırganlığını maskeleyen ve meşrulaştırma çabasında en zengin cephaneyi İslam ve Doğu'dan devşireceği de açıktı. Komünizme karşı mücadelenin önemli bir unsuru olarak yıllarca hizmet veren uluslararası İslamcı gericiliğin bu anlamda kullanım süresi dolmuştu, artık bu gerici yapılanma bir yük haline gelmişti. Öte yandan emperyalizmin, işçi sınıfına ve sosyalizme karşı mücadelede ulaştığı zafer aşamasında "komünizmin ölümü"nü ilan etmeye devam ediyordu; dolayısıyla saldırganlığı meşrulaştırmakta kullanılacak düşmanın soldan seçilmesi stratejik bir hata olurdu.

Sonradan kamuoyuna sızan haberler, ABD istihbarat örgütlerinin 11 Eylül benzeri bir saldırı beklemekte olduklarını, ancak önlem almadıklarını gösteriyor. Bu tutumun bir ihmal olmadığını, ABD'nin dünyanın çeşitli yerlerinde sürdürdüğü ve şiddetlendirmeye zaten karar vermiş olduğu müdahalelerin önünü açma amacıyla bağlı olduğunu düşünmek yerinde olur. Üstelik "önceden biliniyordu" tezinin ve "ihmal" yorumunun kontrollü yaygınlığı sağlandığında, başta değindiğimiz "ABD'nin de vurulabileceği" imajı telafi edilebilecektir. Diğer durumda da kaybeden ABD olmuyor; kamuoyu tamamen bu şekilde yönlendiril(e)mezse, alternatif yaklaşım "koru" olmaktadır. Terörize olmuş yığınlar emperyalist saldırganlığa militan ve faşizan bir kitle tabanı sunmaktadır.

Buraya kadar söylenenler 11 Eylül'ün bir dönüm noktası, yeni bir başlangıç olarak görülmesinin abartılı olacağını ifade ediyor. Emperyalizmin genel yönelimleri itibarıyla içinde yaşadığımız evre, ABD önderliği

altında dünyanın yeniden yapılandırılması olarak özetlenebilir. 11 Eylül 2001 bu genel yönelimi desteklemiş, hızlandırmış ve meşrulaştırmıştır, ancak yeni bir dönemin açıldığı söylenemez.

11 Eylül bir dönüm noktasını değil, emperyalizmin içinde bulunduğu evreye içkin eğilimlerin şiddet kazanmasını temsil eder.

Tek-merkezli mi, çok-kutuplu mu?

Dünya kapitalizminin üç önemli ekonomik ve siyasi yoğunluk odağının bulunduğu on yıllardır dile getirilmektedir: ABD merkezli Kuzey Amerika, Almanya-Fransa eksenli Batı Avrupa ve Japonya merkezli Uzak Doğu. Sosyalist ülkeler topluluğunun dağılması ile birlikte bu üç odak arasındaki rekabetin şiddetleneceği düşünülmüştü. Rekabete dayalı ilişkiler şiddetlenmekle birlikte, emperyalist hiyerarşinin tepesinde bir rol değişikliğini zorlayan gelişmeler yaşanmadı.

ABD, son on yılda, sadece ekonomisinin büyüklüğü ve uluslararası finans kuruluşları üzerindeki ağırlığıyla değil (bir dizi ekonomik gösterge açısından ABD, Almanya ve bir dönem Japonya önünde gerilemiştir), giderek daha fazla askeri güç gösterilerine başvurarak "hegemon" rolünü pekiştirmiştir. 1990'lı yıllar dünya üzerindeki savaş tehdidinin kapitalizm ile sosyalizm arasındaki mücadeleden kaynaklandığı, dolayısıyla tehlikenin ideolojiler ve siyasetler-üstü olduğu yolundaki görüşleri de yalanladı. Karşısında alternatif bir sistem olmasa da, dünya kapitalizmi sürekli militarizm üretmektedir. Kuşkusuz ABD'nin bu alandaki tartışılmaz gücü, kapitalist dünyanın önderliği pozisyonu açısından işlevseldir.

Rekabet sermaye düzeninin ayrılmaz bir karakteristiğidir ve kapitalizm varoldukça toplumsal ve uluslararası ilişkilerin temel belirleyenlerinden biri olmaya devam edecektir. Ancak ekonomik yasalara dayanan rekabetin mutlaka geçen yüzyılda olduğu gibi büyük savaflara varması kural değildir. Üstelik bu iki dünya savaşı kapitalizme son derece pahalıya mal olmuş, savafların katalizörlüğünde işçi sınıfları ve ezilen halklar, sosyalizm yönünde tarihsel bir denemede bulunmuşlardı. Gerek bu dersler gerekse bugün ABD'nin caydırıcı gücü, rekabetin, kapitalist ülke veya odakları birbirlerinin karşısında kutuplar haline getirmesini engellemektedir. Yine 1990'lı yıllar, sürece daha yüksek beklentilerle giren iki odağın hiyerarşinin verili yapısını kabullenmelerine de sahne oldu.

11 Eylül dünya kapitalizminin çok-kutuplulaşma olasılığını daha da zayıflatmıştır. ABD'nin konumu ve meşruluğu diğer dünya güçlerini bu ülkenin tarafında çeşitlenen pozisyonlar almaya, bir yerel ittifaklar zincirinin şekillenmesine yol açmaktadır.

Bu açıdan, çoğunlukla Avrasya ekseninde tarif edilen ve anti-emperyalist ulus-devletler tasarımını temel alan sistem içi ABD-karşıtı kutuplaşma beklentileri gerçeklikten son derece uzaktır.

Dünya düzleniyor mu, kızıyıyor mu?

ABD'nin dünyamızı yeniden yapılandırma müdahaleleri, sosyalizmin çözülmesinden sonra yoğunluk kazandı. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerin varlığı emperyalist saldırganlığı dizginliyordu. Ek olarak, sosyalizmin ve emekçi sınıfların bu geçici yenilgisinin ürünü olarak, dünya üzerinde mücadele ve çelişkilerin sınıfsal eksenden diplomatik eksene kaymasının altı çizilmelidir. Sınıf mücadeleleri elbette sürecin asli ve derindeki belirleyeni oluşturmaya devam etmektedir, ancak

görünürde herşey diplomasi alanına sıkışmıştır. Bu tablo ABD'nin müdahaleciliğini büyük risklerden uzak tutar; eninde sonunda, kapitalizmin asıl yıkıcısı işçi sınıfı ve asıl alternatifi sosyalizmin kısa vadede yükselişe geçemeyecekleri varsayılmaktadır. Bu perspektif emperyalizmi oldukça rahatlatmıştır.

Ancak çelişkilerin kızışmasının yalnızca devletlerarası ilişkilerde görülmesi aldatıcıdır. Bütün siyasal süreçlerin arka planındaki sınıf faktörünün kendisini hiç bir biçimde hissettirmemesi düşünülebilir mi?

Dünyanın yeniden yapılandırılması, Doğu Avrupa, Rusya, Balkanlar ve Ortadoğu gibi oldukça geniş bir coğrafya ile Güney Amerika'yı, yalnızca devletler arası, diplomatik ilişkiler düzeyinde değil, toplumsal-sınıfsal çelişkiler anlamında da kızıştırmaktadır. Belki de, daha önce sosyalizmin egemen olduğu toprakları ayırırsak, "eski" dönemde zaten yeterince sıcak olan bu coğrafyalarda içten içe sürüp giden yangının soğutulamadığı, tersine yeniden parlamaya yaklaştığı söylenebilir. Böyle bir eğilim, yeniden yapılanmadan kastedilen olguların, emekçi sınıfların durumu, halkların yaşam standartları, ülkelerin sanayileşme ve bağımsızlık sorunsalları üzerinde gerçekleştirilen işlemler olması nedeniyle kaçınılmazdır. Sınıf mücadelelerinin tahriki açısından önemli olan nokta, yeniden yapılanmanın faili olarak emperyalizmin, sınıfsal çelişkilerin körüklenmesine karşı ne tür ve ne etkinlikte önlemler geliştirebildiğidir.

11 Eylül sonrasında emperyalizmin meşruiyetini arttırdığı yukarıda söylenmişti; Afganistan'da, daha sonra (ABD'nin örtmeye bile pek gerek duyulmayan yeşil ışığı, yani yönlendiriciliği altında) Filistin'de sergilenen kanlı senaryolar, savaş olgusunu dünya kamuoyuna daha fazla kanıksatmıştır. Kendilerini düpedüz tehdit (savaş veya destabilizasyon) altında hisseden Rusya'dan Avrupa Birliği ülkelerine, Ortadoğu'nun gerici rejimlerinden Çin'e, Orta Asya'nın eski Sovyet Cumhuriyetlerinden Hint yarımadasına kadar çeşitli bölgelerde onlarca bölgesel güç, geleceğini ABD eksensiz ittifaklarda aramaya yönelmiştir. Bu durum, elbette, ülkelerin kendi iç çelişkilerden bağımsız değildir.

ABD egemenliğinin güçlenmesi ile bu egemenliğin yayıldığı toplumların barut fıçısına dönmeleri aynı sürecin iki boyutu halini almıştır. Yeniden şekillenen bölgesinde nasıl bir pozisyon edineceğini belirlemeye uğraşan bir ülke açısından sorun yalnızca diğer devletler ile ilişkisinde yaşanmamakta, kaçınılmaz biçimde toplumu politize etmektedir. Bu noktada tek tek ülkelerdeki işçi sınıflarının ne denli hazırlıklı olduğu, bu işçi sınıflarının ne ölçüde öncü partilere sahip oldukları, bu partilerin donanımları son derece kritik öneme sahip olmaktadır.

Türkiye, kuşkusuz bu çerçevede değerlendirilebilir. Emperyalist yeniden yapılanma sürecinden hiyerarşinin daha alt basamaklara düşen ögeler, toplumu sarsmakta, çelişkileri şiddetlendirmekte ve geleneksel yönetim biçimlerinde kriz eğilimi yaratmaktadır. Bu politizasyon zemini, Türkiye'de çok belirgin hale gelmiştir. Uluslararası burjuvazi de yerel egemen güçler de kriz ve politizasyondan kaçmak isteyeceklerdir. Ancak dünya çapında sermaye sınıfı, şimdilik açık sınıf mücadelelerine geri dönmeyeceği varsayımına sadık kalmaya devam etmekte, bu anlamda rahatlığını sürdürmektedir.

Ulus-devlet bitiyor mu?

Sermayenin içiçe giden tekelleşme, yoğunlaşma ve uluslararasılaşma sürecinin son derece gelişkin bir etabında bulunuyoruz. Küreselleşme kavramı bu ileri etabı adlandırmak için kullanılıyor. Emperyalizm olgusuyla yaşıt, ama giderek ağırlık kazanan bir boyut da ulus-ötesi karar mekanizmalarının önem

kazanmaları ve uluslararası kapitalizmin siyasal üstyapısının ulus ölçeğine sığmaz hale gelmesidir. Bu anlamda birbirinden izole edilebilir (ulusal) iç dinamikler emperyalizmin söz konusu ileri evresinde pek zayıflamıştır.

Ancak tekelci sermaye uluslararasılaşmaya devam ederken, siyasal yönetim düzeyinde, ulus-ötesi kurumların ulus-devletleri ikame ettiğini iddia etmek mümkün değildir. Bir kere, şekillenen uluslararası mekanizmalar, her zaman emperyalist hiyerarşiyi yansıtır, yansıtmaya devam etmektedir. Emperyalizmin uluslararası egemenlik mekanizmaları olarak askeri, mali, ekonomik, kültürel, diplomatik kurumlar nötr değildir ve her ulus-devlete eşit veya benzer bir ağırlık ve söz hakkı düşmesi söz konusu olmamaktadır. Bu mekanizmalar belli başlı emperyalist (ulus) devletlerin belirleyiciliği altındadır. Özetle ulus-devletin aşılması ile emperyalist merkezlerin egemenliğinin tahkim edilmesi aynı anlama gelmektedir. Küreselleşmenin genel olarak ulus-devletin aşılması biçiminde sunulması bu açıdan son derece yanıltıcı ve tehlikelidir. Aşılan alt basamaklardaki ulus-devletlerdir; ya da karar mekanizmalarının ulus-ötesine taşınması, piramitte tepeden aşağıya indikçe egemenlik alanının daralması anlamına gelmektedir. Bu anlamda küreselleşme, liberalizmin iddia ettiğinin tersine, sınırsız bir kozmopolitizmi ve egemenliğin paylaşımını değil, bağımlılık ilişkilerinin derinleşmesini getirmektedir. Emperyalizmin içinde bulunduğumuz biçimlenişi "bağımsızlık" sorunsalını bir kez daha güncel ve acil bir konu haline getirmiştir.

Bu koşullarda herhangi bir ulusal kapitalizmin otarşik nitelik taşıyabilmesi mümkün olmaktan tamamen çıkmıştır. "Bağımlı" kapitalist ülkelerin egemen sınıflarının emperyalist merkezlerden görelî özerklik alanları mutlak olarak daralmıştır. Dünya kapitalizminin merkez ülkeleri ile diğer bölmeleri arasındaki eşitsizlik ise çarpıcı boyutlarda derinleşmiştir. Bu durumda, işçi sınıfı için, bağımsızlık, tüm yönetilen sınıflara önderlik edebileceği ve toplumsal meşruiyetini genişletebileceği bir sorunsal halini almıştır. Öte yandan, işçi sınıfının uluslararası niteliği de güçlenmekte, bu sınıfın mücadelesinin sınırlar ötesine yayılma özelliği artmaktadır.

Bağımsızlık yaklaşımı, burjuva ulus-devletin emekçi sınıflar ve sol tarafından sahiplenilmesi anlamında yorumlanmamalıdır. Sol, ulus-devletin ötesine, sosyalizme dönük bir süreci hedefleyerek mücadelesini sürdürmek durumundadır. Sosyalizme geçiş ise, tanımı gereği, emperyalist egemenlik ağından kopuş anlamına gelecek, bağımsızlık teması, burjuvazinin eski çerçevesinden tamamen ayrı bir anlama kavuşmuş olacaktır.

Ulus-devletlerin siyasal karar yeteneğini emperyalist merkezlere devrederek başkalaşmaları, bu ülkeleri siyasi iktidar mücadelesinin verildiği birer arena olmaktan çıkartacaktır. Bu koşullarda, doğası gereği iktidar hedefli olan sınıf mücadelelerinin yerini, yine doğası gereği eleştirel-muhalif karakterle sınırlı "sivil toplum" süreçlerinin alması söz konusu olacaktır.

AB: tarihsel ilerleme mi?

AB'nin tarihsel arka planındaki birinci gerekçe, sosyalizmin Avrupa kıtasındaki gelişim ve genişlemesine karşı kapitalist ülkelerin önlem almalarıydı. Bunun hemen yanı başında, Batı Avrupalı emperyalist ülkelerin ABD'nin II. Savaş sonrasında tescillenen dünya liderliğine sistem içi bir karşı-denge unsuru olma planları bulunur. Sosyalizmin çözülmesiyle birlikte AB'nin dünya kapitalizminin ayrı bir güç odağı

olma arayışı daha fazla göze çarpar olmuştur. Ancak ABD hegemonyasının kesinlik kazandığı süreçte, AB emperyalizmin küreselleşme eğiliminin bir unsuru haline gelmiştir. Bugün AB'nin varlığı ve gelişiminde ABD hegemonyasına karşıt anlamlardan ziyade, içerisinde sınıf mücadelelerinin önemsiz kılındığı, ulus-ötesi bir kapitalist yapılanma bulunuyor. Ulus-ötesi mekanizmalar emperyalist devletlerin konumuyla gelişmediği için, bu süreç aynı zamanda Almanya ve Fransa'nın belirleyiciliğini güçlendiriyor.

Türkiye özelinde, ABD ve AB politikalarının ana hatları itibariyle birbirini çelmediği uzun süredir çıplak gözle saptanabilmektedir. Aslında bu uyum kapitalizmin genel bir karakteristiği halini almaktadır. Emperyalist odaklar arasındaki kaçınılmaz rekabet, "gerilimli sözleşmeler" şeklinde yaşanmaktadır. 11 Eylül bu durumu pekiştirmiştir.

Sosyalizmin çözülüşü sonrasında Batı Avrupa ülkelerinde de işçi sınıfı hareketinin ve solun güç yitirdiği bir dönemden geçildi. Bu süreç, esasen işçi sınıfı mücadelelerinin ve kapitalizmin komşu sosyalist düzenlerle sosyal alanda rekabet etme ihtiyacının ürünü olan demokrasileri de aşındırmıştır. Emperyalist niteliklerinden herhangi bir şey eksilmeyen bölgenin belli başlı ülkelerinde solun toplumsal ve siyasal gerilemesi, işçi sınıfının örgütsüzleştirilmesi, sağcı faşizan akımların güç kazanması, AB'nin "ileri" bir konumu temsil ettiği görüşünü geçersiz kılmaktadır.

AB sürecinin emekçi ve yoksul kitleler için değilse de, Kürtler için bir rahatlama ve özgürleşme getireceği görüşü oldukça destek bulmaktadır. Ancak sermaye sınıfının en "AB'ci" kesimlerinin bile Kürt dili ve kültürünü yok sayan ya da küçümseyen bir ırkçılıkla malul oldukları gözardı edilmektedir. Bu tutum yalnızca bir ideolojik sapma değildir ve arkasında Kürtleri yedek, ucuz ve niteliksiz işgücü olarak saklamayı ilke edinen bir sermaye güdüsü yatmaktadır.

Öte yandan AB, genişlemeyle birlikte kendi içerisinde hiyerarşize olmakta ve tek tek ülkelerin birbirleriyle benzeşme eğilimi sekteye uğramaktadır. AB özgürlüklerin kolay yoldan eşitleneceği "bilesik kaplar" olarak görülmemelidir.

Türkiye'nin AB üyeliği, tüm bunlar nedeniyle işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin aleyhine bir gelişme olacaktır. Bu noktada "emeğin küreselleşmesi" sloganı, işçi sınıfını sermaye sınıfı ve emperyalizmin destekçiliğine iteleyecektir. İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasının örgütlenmesi ile ülkenin emperyalist bir kuruluşa katılması arasında ise bir ilişki bulunmamaktadır.

Küreselleşme karşıtları nereye gidiyor?

Küreselleşme karşıtı mücadele olarak adlandırılan eylemler, ayaklarını ülkeler bazında sınıf mücadelelerine basmadığı ölçüde, kapitalizme karşı alttan alta bir fokurdamayı yansıtmakla birlikte kapitalist-emperyalist sistemi tehdit etmeyecek, sistem dışına yönelemeyeceklerdir. Ulusal karar mekanizmalarının zayıflatılarak emperyalist hegemonyanın takviye edilmesinde ile, ülke/ulus ölçeği kendi kendine yeterli olmaktan çıkartılmak istenmektedir. Bir ülke içerisindeki sınıf mücadelelerinin söz konusu toprakların kaderini belirleyememesi, zaten işbirlikçi niteliği kesin olan yerel egemen güçler ve uluslararası sermaye ile iç içe girmiş yerel sermaye sınıfı için bir sorun oluşturmamaktadır. Burada sorun doğrudan işçi sınıfı ve diğer yönetilen kesimlerindir. Sınıf mücadelesi, bir tür lokal muhalefet fonksiyonu ile sınırlanmaktadır.

Nihai noktasına varmamış ve varma olasılığı da zayıf olan bu süreç emperyalizmin perspektifini ifade etmektedir. Küreselleşme karşıtı eylemler, işte bu emperyalist perspektifi bir ön-kabul olarak benimsemekte ve yolun daha başında ülke ölçeğindeki sınıf mücadelelerinden, yani siyasetten uzaklaşmaktadırlar. Bu eylemler, sivil toplumcu eleştiri çizgisine oturmaktadır. Kuşkusuz önümüzdeki vadede işçi sınıfının bu eylem çizgisine ağırlık koyması durumunda, hareketin niteliği ve anlamı köklü biçimde değişebilecektir.

Türkiye'nin kriz yolu

Türkiye'de 2001-2002 yıllarında krizlerden çok söz edildi. Ekonomik, mali ve siyasi bu krizlerin, herhangi birinin kendi başına sistemi dağıtıcı bir yolu açmadığı saptanmalıdır. Kapitalizm bu anlamda tekil kriz başlıklarına karşı çok sayıda güvenlik önlemi geliştirmiştir.

İşçi sınıfı ise güçlü bir siyasal karşı çıkışı temsil etmekten uzak kalmıştır. Kriz topyekun bir karakter kazanmadığı, işçi sınıfının düzene alternatif bir yolu açmadığı durumda, tekil kriz başlıkları, kapitalist düzenlemelerin enstrümanı olarak bile kullanılabilir. Uluslararası ölçekte Uzakdoğu krizinin Japonya'ya emperyalist rekabetten düşürdüğü hatırlanabilir. Ülke ölçeğinde ise, Türkiye'de kriz sürecinin tekeli sermaye ve emperyalizm lehine hukuki, ekonomik, siyasi düzenlemelere enerji kattığı, yoksulluğun derinleştirilmesi ve devletin sosyal boyutunun tasfiyesi yönünde adımların atılmasını mümkün kıldığını söylemekle yetinebiliriz.

Ancak Türkiye'nin kriz yoğunluğu, düzenin bütün kurumlarıyla meşruiyet yitirmesi sonucuna varmıştır. Türkiye kapitalizmi, sosyalizmin bir alternatif olarak kendini hissettirmesi durumunda çok hızlı biçimde devrimci kriz ortamına sürüklenmeye adaydır.

Bu koşullarda AB tartışmaları, sermaye düzeninin boşluklarına yama olarak da öne çıkartılmaktadır. Düzen kurumlarının ve burjuva siyasal akımlarının telafi edemediği kriz boşluğu bir "AB umudu" ile doldurulmak istenmektedir. Ancak bu yolun Türkiye kapitalizmi için bir kurtuluş sağlama olasılığı fazla yüksek değildir.

Birincisi, emperyalist yeniden yapılanma Türkiye'yi gerilimlerle aşırı yüklemiştir. Türkiye geniş kitlelerin politizasyonu için oldukça elverişli bir süreç yaşamaktadır. AB faktörü sayesinde, bu gerilimin risksiz bir düzeye indirilebileceği ve kitle politizasyonunun kontrol altına alınacağı çok kuşkuludur. Tersine uluslararası süreçler sürekli yeni gerilimlere ve dalgalanmalara neden olacaktır. Emperyalist yeniden yapılandırmanın kritik bölgesi Ortadoğu ve Irak, bu anlamda Türkiye'yi doğrudan etkilemektedir.

İkinci olarak, Türkiye egemen güçlerinin iç restorasyon çabaları inişli çıkışlı bir grafik çizmekte ve kriz dinamikleriyle bir türlü başa çıkılamamaktadır. Türkiye'nin 1990'larda özel olarak Kürt dinamiği ile dinci gericiğe maledebileceğimiz kriz kaynakları zayıflatılmış olmakla birlikte, kriz başka kaynaklarla kolaylıkla buluşabilmekte ve süreklilik kazanmaktadır.

Üçüncü olarak ise, Türkiye'nin AB'ye katılımı için öngörülen süre, bu kadar dengesiz bir kriz ülkesinde üzerine güvenilir kestirimler için fazla uzundur. Türkiye, sorunlarının asli çözümü beş-on yıllık vadelere ertelenebilecek bir ülke değildir.

Herşeyden de önce, ülkemizde emekçi sınıfların siyasal örgütlenme ve mücadelenin dışında tutulabilmelerinin mutlaka bir sınırı vardır.

* * *

Dünya geride bıraktığımız yüzyılın başlarını hatırlatmaktadır. Ancak I. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın değil Büyük Ekim Devrimi'nin öncesini... Türkiye yoğunlaşan uluslararası ve toplumsal çelişkilerin sınıf mücadelelerini sıçratmaya aday olduğu en kritik coğrafyalardan birinde bulunmaktadır ve sınıfsal mücadele gelenekleri anlamında kesinlikle yoksul olmayan bir ülkedir.

Ülkemizin orta vadeli geleceğine kapitalist dünyadaki süreçlerin uyumlu ve huzurlu bir parçası olacağı perspektifiyle değil, sınıfsal mücadelelerin sıçrama kaydetmesi ve kapitalizme karşı sosyalizm seçeneğinin güç kazanması olasılığından bakmak daha sağlıklı olacaktır.